

met zijn omgeving, ja zelfs met den strafrechter. Meestal wordt dan spoedig het abnormale van den zielstoestand van den delinquent als zoodanig erkend. Ook deze zielsziekte sluit zich weer geheel aan aan hetgeen we bij den normalen mensch kunnen waarnemen. Heel dikwijls toch ontmoet men personen met een paranoiden karakteraanleg; zij kenmerken zich door een groote achterdochtigheid en wantrouwen; ze zijn ijverzuchtig, weten het altijd het beste en willen steeds in alles gelijk hebben. Achter alles zoeken zij kwaad, en bijna nooit zijn zij van ongelijk te overtuigen.

Ook de gezonde niet met een paranoid karakter behepte mensch heeft onder bepaalde omstandigheden dikwijls het gevoel of ieder hem aanziet, om hem lacht of over hem spreekt.

Zoo zullen diegenen, die als soldaat gediend hebben zich misschien herinneren, dat zij, toen zij voor 't eerst met koningsrok getooid zich in 't publiek vertoonden, ook het gevoel hadden, dat ieder naar hen keek en hetzij blikken van bewondering, hetzij, wat voor ons weinig militair aangelegd volk waarschijnlijk klinkt, blikken van smaad of spot op hen wierpen.

Zoo zal ook menigeen, als door een klein ongeval zijn kleeren door een scheur of vlek zijn gehavend, het idee niet van zich kunnen zetten, dat elk voorbijganger hem om die reden aanziet, ja dat deze zelfs om hem lachen, er elkaar op wijzen en er over spreken. Later blijkt dan dikwijls, dat door geen persoon, van wien men zoo stellig overtuigd was, dat hij ons gehavend kostuum tot onderwerp van bespotting had gekozen, dit zelfs maar was opgemerkt.

Deze beide voorbeelden geven in den grond dezelfde verschijnselen weer, die ik zooeven als de beginsymptomen der paranoia heb doen kennen.

De gezonde mensch ziet echter weldra het onjuiste van deze meeningen of betrekkingsideeën, zooals zij genoemd worden, in en denkt er niet meer over; diegene echter, die een bijzonderen aangeboren aanleg of een sterk tot paranoïaneigend karakter vertoont, bouwt er op voort en zodoende kan het het uitgangspunt van een geheel ziekelijk waansysteem worden.

De volgende kiempsychose, die ik nu kort wil bespreken, is de psychasthenie. De naam aan dit ziektebeeld gegeven, geeft vrij juist haar voornaamste karaktertrek weer n.l. zielszwakte. De lijders aan deze ziekte beschikken ten opzichte van allerlei prik-